

Kommunal Planstrategi, Nord-Aurdal kommune 2016-2019 Innspill fra Aurdal og Kruk Løypelag og Aurdalsåsen Hytteforening

Høringsrunde pr 03.03.2016

Vi viser til vårt tidligere innspill (17.11.2015) til planarbeidet for det nye kommunestyret. Vi fremhevet der sterkt behovet for følgende 2 planoppgaver:

- Masterplan for stier og løyper
- Oppfølging av VNK/VNH-prosjektet Fjell-Norges Verdiskapningscenter for Hytteturisme

Vi må dessverre konstatere at dette ikke er fulgt opp i det foreliggende høringsutkastet. Det er beklagelig av en rekke grunner:

Planstrategien skal "avklare hvilke planoppgaver kommunen skal prioritere i valgperioden". Av erfaring vet vi at det som ikke står i planen ikke har sjanse til å bli realisert. Av høringsutkastet fremgår at kommunen selv mener at Nord-Aurdal er en av Norges viktigste hyttekommuner – den største hyttekommunen i det største hyttefylket. Vi antar derfor at nyere forskning om fritidsboliger og om fenomenet flerhushjem og bruken av dem er kjent også for beslutningstakere i vår kommune. Likevel vil vi minne om noen sentrale punkter, hentet bl.a. fra forskerne Skjeggedal og Overvåg m.fl.:

Generelt kan man si at det finnes 450.000 hytter i Norge med en årlig tilvekst på 5-6000, fortrinnsvis høystandardhytter, i 1-4 timers avstand fra primærboligen i byen. At så mange urbane nordmenn lever en stadig større del av livet sitt "på hytta", beskrives fra forskerhold som «*rekreasjonsmessig byspredning*». Vi snakker om en *ruralisering* av familiens rekreasjonsliv, mens byen holder sitt *urbane* grep på skolelivet og hverdagslivet.

Eiere av fritidsboliger har i praksis flere hjem – spesielt når fritidsboligen utvikles til en høystandard bolig. Når man har flere boliger, har man ikke nødvendigvis en rangordning, men boligene har ulike funksjoner. Slik sett blir hjemmet som begrep utvidet, det består av flere hus på ulike steder – som til sammen konstituerer flerhushjemmet. Nærhet til varer og tjenester i det rurale senteret gjør det enkelt å bo i bolig nr 2 i kortere eller lengre perioder.

Flerhushjemmet representerer derfor en vedvarende privatfinansiert økonomisk (mot)strøm fra sentrum til periferi i form av investeringer, vedlikehold og daglig forbruk knyttet til drift av familie og hjem.

Denne motstrømmen har lenge gått under radaren til politikerne nasjonalt og lokalt. Men det finnes ingen politisk strategi for fjellbygdene nasjonalt. Og derfor kan det oppleves som nytt for lokalpolitikere å skulle forholde seg til dette fenomenet som deltidsinnbyggerne representerer.

Spørsmålet om mulighetene til å oppholde seg lenger/bosette seg blir derfor snarere et spørsmål om å legge til rette for øket flerhushjem-etablering.

Forskerne mener at flerhushjemmet har potensial til å endre sentrum-periferi-dynamikken i fjellkommuner – spesielt her i Valdres hvor hyttenes betydning for kommunene er udiskutabel. Da er ikke poenget å snakke om å øke bosettingen i kommunen med fastboende, som er idealet i høringsutkastet. Man kunne i stedet se på hvordan man som kommune skal være et attraktivt vertskap for flerhushjem-familiene, både etablering og senere drift. Denne økonomiske "motstrømmen" er stadig tydeligere også i Valdres, ikke minst i Nord-Aurdal som den mest betydelige hyttekommunen.

Så vel turisme som flerhushjem-mobilitet innebærer reise fra ett overnattingssted til et annet for å rekreatere – men de er forskjellige ved det gjentatte mobilitetsmønsteret mellom to faste hus i det utvidete hjemmet som flerhushjem-livsstilen innebærer. Dette skaper en helt ny form for mobilitet, noe midt i mellom migrasjon og turisme.

Det kan derfor være nyttig for moderne kommunepolitikere i fjellkommunene å ta inn over seg at de må forholde seg til mer enn sine to tradisjonelle målgrupper, fastboende og turister. Valdres og Nord-Aurdal har også en *tredje kategori* personer, nemlig oss deltidsinnbyggere, inkludert en økende gruppen med flerhushjem. Forstår man dette er det også lettere å definere kommunen inn i den vertskapsrollen man uansett har overfor oss deltidsinnbyggere.

I Nord-Aurdal er det ca 4 500 fritidsboliger, og med minst 2 brukere pr enhet er antallet deltidsinnbyggere betydelig. Egentlig stiller det faktum at brukertallet av fritidsboligene er langt større enn antall fastboende klare krav til både *dimensjonering, organisering, kvalitetssikring og økonomisk prioritering* i Nord-Aurdal. Dette gjelder innen infrastruktur – transport og IT for mobilitet mellom boligene og jobb-i-sekundær bolig. Det gjelder helse- og sosialpolitisk – medisinske og sosiale tjenester generelt og i særdeleshet beredskap; når familien lever livet i flere kommuner må systemet innrettes deretter. I miljø- og arealpolitikken gir rekreasjonsmessig byspredning grunn for politisk fokus. Vi synes derfor at vi har vært beskjedne når vi i vårt første innspill bare vektla de to områdene Masterplan for stier og løyper, og Hytteprosjektet til VNK.

Planstrategien **bør** omfatte en drøfting av kommunens strategiske valg knyttet til samfunnsutvikling. I en tid med økonomisk omstilling er det derfor nesten uforståelig for oss

at det foreliggende høringsutkastet ikke reflekterer noe om hvordan Nord-Aurdal kommune skal posisjonere seg for å "melke" denne motstrømmen som forskerne beskriver. Under pkt 3.2 Kommuneplanens samfunnsdel er listet 8 satsningsområder i prioritert rekkefølge – deltidsinnbyggere er *ikke* et av disse.

Pkt 5.1 viser befolkningsutvikling og sammensetning med vekt på eldrebølgen og integrering av flyktninger. Vi synes det blir uriktig å legge planer for fremtidig dimensjonering av tjenestetilbud uten at **både** fastboende, turister **og** deltidsinnbyggere er en del av grunnlaget.

Pkt 5.3 påpeker nettopp at fritidsboliger er viktige for Nord-Aurdal, at dette bør brukes som en ressurs for næringsutvikling og vekst, og for tilrettelegging av tilbud og aktiviteter som vil fremme omdømmebyggingen av Nord-Aurdal og Valdres osv – men det er ikke tatt noen konsekvens av dette i form av konkrete strategier og planer. Dette er meget skuffende og etter vår mening ikke godt nok.

Når det gjelder stier og løyper spesielt, har vi hatt en situasjon der ordføreren i forrige periode i praksis har lovet at sti- og løypeplan skulle komme, men at den ble utsatt til den nåværende valgperioden. Vi ser i pkt 6.4 at kommunen endelig *"ser det som hensiktsmessig å utarbeide en sti- og løypeplan, men at dette bør kobles til annet planarbeid, som for eksempel revidering av arealdelen til kommuneplanen. Dette vil vurderes nærmere i neste planperiode"*. Dvs fra år 2020 – etter at vi har etterlyst dette ved alle anledninger siden 2010. Dette opplever vi som trenering av en svært viktig sak for hele Valdres og for vårt omdømme som hyttekommune. Andre hyttekommuner har kommet svært langt i dette arbeidet og profilerer seg gjennom attraktive løypenett.

Aurdal og Kruk Løypelags skiløypenett går gjennom store deler av Nord Aurdal Kommune, og er et tilbud til kommunens innbyggere, hyttebefolkningen og besøkende turister. Forventningene til løypestandard er økende, samtidig som Løypelaget møter stadig større utfordringer med brøyting av sommerveier som har vært en viktig del av hovedløypenettet. I en langsiktig arealplan er det derfor viktig å sikre arealer som legger til rette for å etablere løypenett utenom veier. Moderne skiløyper har en minimumsbredde på fire meter og i en langsiktig plan bør derfor skiløyper også legges utenom sommerstier. Dette burde absolutt være et sentralt punkt i en stor hyttekommunes planverk.

En stadig økt tetthet med hytter og fortsatt vekst i hyttebyggingen gjør det ytterst viktig å stille krav til at det settes av arealer til skiløyper, både gjennomgående løyper for allmenheten og tilbringertraseer mellom hyttefelt og hovedløypenettet. Sistnevnte er viktig for å unngå bruk av bilkjøring til og fra hovedløypenettet, og derved krav til parkering.

Løypelaget har lansert visjonen Valdresløypa, som en gjennomgående hovedløype fra Beitostølen til Tonsåsen. Det er imidlertid fullt mulig å utvide konseptet til å bli et

samarbeidsprosjekt mellom alle Valdreskommunene. Vi ser tilsvarende samarbeidsprosjekter mellom Hallingdalkommunene om Hallingløypa!

I planstrategien oppfordres kommunen derfor til å inkludere visjonen om Valdresløypa, og en strategi om et "Privat/Offentlig samarbeid" om gjennomføringen, der Løypelagene i området er viktige bidragsytere.

Det foreliggende utkastet til Planstrategi viser altså ambisjonsnivået i Nord-Aurdal kommune, som en av de viktigste vertskommuner for fritidsboliger i Norge. Dokumentet er først og fremst preget av en logisk brist, ved at fritidsboliger ansees som ganske så viktige, uten at forholdet til deltidsbeboerne behandles seriøst, og uten den satsningen på stier og løyper i inneværende periode som var lovet.

De økonomiske mulighetene for kommunen til å utvikle flerhushjem-trenden er neglisjert. Har kommunen råd til det?

I vårt samarbeid med kommunen tilstreber våre organisasjoner å skape vinn-vinn-situasjoner fremfor konflikt. Men som det fremgår av ovenstående: for oss fremstår det foreliggende høringsutkastet som for lite konkret og uten strategiske perspektiver, og uten ambisjoner innen våre interessefelter.

Valdres, den 03.03.2016

Med vennlig hilsen
for Aurdal og Kruk Løypelag og Aurdalsåsen Hytteforening

Knut Nes
Styremedlem AHF
(sign)